

Subkultúra

Súbor špecifických noriem, hodnôt, vzorov chovania a životných štýlov charakterizujúci určitú skupinu v rámci širšieho spoločenstva, prípadne tzv. dominantnej či hlavnej kultúry, ktorej je táto skupina konštitutívnou súčasťou. Subkultúra môže byť definovaná aj ako kompromis medzi dvomi navzájom si odporujúcimi potrebami: potrebou vytvárať a vyjadrovať samostatnosť a odlišnosť od rodičov a potrebou uchovať si možnosť identifikácie s rodičmi. Veľmi dôležitým znakom subkultúry je viditeľné odlišenie od dominantnej kultúry a mimoriadnu rolu pri jej vzniku a hlavne pri reprodukcii hrá proces osvojovania jazyka a osvojený jazykový kód. Subkultúry nevznikajú iba v malých, izolovaných preindustriálnych spoločnostiach. Pravidelná interakcia medzi príslušníkmi určitej sociálnej vrstvy vedie k vzniku funkčného postojuvého, hodnotového a normatívneho komplexu, ktorý zahŕňa postoj k práci, k vzdelaniu a školskej výchove, k móde, jazyku, hudbe, k cirkvám a náboženstvám, k organizovaným politickým aktivitám, k etnickým menšinám atď. a ktorý sa prejavuje v podobnom životnom štýle a spôsoboch reagovania na opakujúce sa sociálne podnety.

Slovníkové zdroje

GEIST, Bohumil. *Sociologický slovník*. Praha: Victoria Publishing, 1993, 647 s. ISBN 80-85605-28-7.

Velký sociologický slovník. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1996, S. 749-1627. ISBN 80-7184-310-5.

Ostatné zdroje

HEBDIGE, Dick. *Subkultura a styl*. V Praze: Dauphin, 2012, 239 s. ISBN 978-80-7272-197-9.

Grunge

Pojmom Grunge je označovaný hudobný žáner, ale aj kultúrne hnutie, ktoré sa objavilo v osemdesiatich rokoch devätnásteho storočia v najväčšom meste amerického štátu Washington v Seattli. Nachádza sa na severozápadnom pobreží Spojených štátov amerických a počas roka tu spadne veľké množstvo zrážok vo forme dažďa, ktorý zohral svoju rolu pri formovaní hnutia, pretože ľudia sa častejšie stretávali na koncertoch vo vnútorných priestoroch rôznych podnikov. Táto pravidelná interakcia medzi príslušníkmi určitej sociálnej vrstvy viedla k vzniku postojevého, hodnotového a normatívneho komplexu, ktorý zahŕňa postoj k práci, k vzdelaniu a školskej výchove, k móde, jazyku, hudbe, k cirkvám a náboženstvám, k organizovaným politickým aktivitám, k etnickým menšinám atď. a ktorý sa prejavuje v podobnom životnom štýle a spôsoboch reagovania na opakujúce sa sociálne podnety.¹

Hlavnou spoločnou zložkou tohto hnutia bola hudba. Grunge je podžánrom alternatívneho rocku, obsahuje prvky hardcore punku, heavy metalu a indie rocku. Špecifický je zvuk silne skreslených elektrických gitár, texty, ktoré obsahujú myšlienky rozčarovania zo stavu spoločnosti, rovnako aj nesúhlasu so sociálnymi predsudkami a melódie, ktoré boli filtrované duchom, inšpirovaným tromi drogami Seattlu: espressom, pivom a heroínom. Väčšinu kapiel zastupovala nezávislá nahrávacia spoločnosť Sub Pop. Najznámejšou z nich bola kapela Nirvana, originálne pozostávajúca z troch členov: bubeník Dave Grohl, basgitarista Krist Novoselic, gitarista a hlavný spevák Kurt Cobain. Ich zvuk pohyboval mládežou emocionálnym spôsobom v kombinácii s popovými melódiami a náladovosťou. V roku 1991 vydalo toto trio album *Nevermind*, ktorý sa stal platinovým a zabezpečil obrovský nárast popularity grungeu, ako hudobného žánru ale aj hnutia. Dovtedy médiá orientované na New York a Los Angeles, sa začali vo veľkom zaujímať o mesto Seattle a miestnych hudobníkov, ktorí vyrastali na starých albumoch Black Sabbathu, pili pivo a fajčili marihuanu. Mnohí z nich sa vyznačovali neudržiavaným vzhľadom. Hudobný publicista Charles R. Cross povedal: „Kurt Cobain bol príliš lenivý na šampón.“² Frontman Nirvany vyzeral ako keby prespával na pohovkách u svojich priateľov, alebo pod mostom. Nosil obnosené oblečenie zo second-handu, potrhané džinsy, flanelové košele, vlnené svetre, popraskané kožené kabáty a

---

¹ *Velký sociologický slovník*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1996, S. 749-1627. ISBN 80-7184-310-5.

² URL: < <http://www.nytimes.com/1992/11/15/style/grunge-a-success-story.html?pagewanted=all&src=pm> > [cit. 31. Decembra 2012]

nízke tenisky Converse. Takýto šatník bol príznačný aj pre ostatných členov subkultúry grunge. Štýl sa nevyvinul z vedomého pokusu vytvoriť príťažlivú módu, vyvinul sa z každodenného používania oblečenia, ktoré je v daných podmienkach praktické. Flanelová košeľa ovinutá okolo pásu je obrana proti severozápadnej pacifickej klíme a vojenské topánky sú účinnou obuvou do bahna. Jonathan Poneman zo Sub Popu povedal: „Toto oblečenie je lacné, veľa vydrží a je určitým spôsobom nadčasové.“³

Mimoriadnu rolu pri vzniku a hlavne pri reprodukcii subkultúry hrá proces osvojovania jazyka a osvojený jazykový kód.⁴ Členovia hnutia grunge používali rôzne frázy a pojmy. Napríklad wack slacks sú staré potrhané džínsy, pojem fuzz označuje ťažký vlnený sveter a fráza bound-and-hagged znamená, že človek zostal doma počas piatkovej alebo sobotnej noci.

Spoločným znakom tejto subkultúry je užívanie rôznych drôg: marihuana, halocinogénne hriby, kryštalický metamfetamín, kokaín a heroín. V tej dobe boli tieto látky ovplyvňujúce myseľ extrémne rozšírené a lacné vďaka tomu, že Seattle je prístavným mestom. Kultúra bola vo všeobecnosti týmto faktom veľmi ovplyvnená. Drogy sa nakoniec stali záhubou tejto pravej a pôvodnej subkultúry.

Grunge má svojich fanúšikov aj v súčasnosti v Slovenskej a Českej republike. Hudba, ktorú po sebe zanechali kapely z osemdesiatich a deväťdesiatych rokov devätnásteho storočia je u určitej skupiny ľudí obľúbená, niektorých motivuje k hre na hudobný nástroj a jej vplyv je badateľný aj na štýle obliekania. Títo fanúšikovia však nemôžu byť označovaní za členov pôvodného grungeu, pretože nepoužívajú špecifický jazykový kód.

---

³ URL: < <http://www.nytimes.com/1992/11/15/style/grunge-a-success-story.html?pagewanted=all&src=pm> > [cit. 31. Decembra 2012]

⁴ GEIST, Bohumil. *Sociologický slovník*. Praha: Victoria Publishing, 1993, 647 s. ISBN 80-85605-28-7.

Zdroje

Velký sociologický slovník. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1996, S. 749-1627. ISBN 80-7184-310-5.

HEBDIGE, Dick. *Subkultura a styl*. V Praze: Dauphin, 2012, 239 s. ISBN 978-80-7272-197-9.

GEIST, Bohumil. *Sociologický slovník*. Praha: Victoria Publishing, 1993, 647 s. ISBN 80-85605-28-7.

PRATO, Greg. *Grunge is dead : the oral history of Seattle rock music*. Toronto: ECW Press, 2009. ISBN: 1550228773

Internetové zdroje

URL: < <http://www.nytimes.com/1992/11/15/style/grunge-a-success-story.html?pagewanted=all&src=pm> > [cit. 31. Decembra 2012]